

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

СТАНОВИЩЕ ПО ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

№ 2-2/2021 г.

На основание чл. 84, ал. 1 и 2, и чл. 88, ал. 1 от *Закона за опазване на околната среда (ЗООС)*, чл. 26, ал. 1, т. 1 и ал. 2 от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми* (Наредбата за БО), във връзка с чл. 31, ал. 4 от *Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)* и чл. 36, ал. 4 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони* (Наредбата за ОС)

СЪГЛАСУВАМ

„Програма за развитие на регионите за програмния период 2021-2027 г.“ по алтернатива 2

Възложител: Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“, Министерство на регионалното развитие и благоустройството

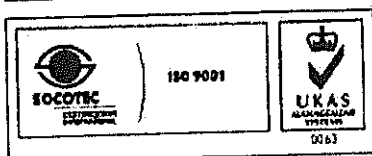
Характеристика на „Програма за развитие на регионите (ПРР) за програмния период 2021-2027 г.“:

Основната цел на политиката за регионално развитие в България е да създаде жизнени, икономически силни и устойчиви региони като отговор на неблагоприятните демографски тенденции и задълбочаване на между- и вътрешнорегионалните различия.

Специфичните цели, които се поставят в Програмата включват:

- Справяне с негативните демографски тенденции и намаляване на регионалните различия по отношение на населението;
- Увеличаване на икономическия растеж на българските региони;
- Насърчаване на балансирано териториално развитие чрез полицентрична мрежа от градове, подкрепена от интегрирани инвестиции.

ПРР за програмния период 2021-2027 г. ще се изпълнява чрез прилагането на инструменти за интегрирано териториално развитие, включително Интегрирани териториални инвестиции, с цел постигане на по-добър инвестиционен фокус, по-ефективни и ефикасни интервенции, засилен междусекторен диалог между различни заинтересовани страни и подхода за интегрирано териториално развитие. Програмата ще включва 2 специфични приоритета - един за интегрирано градско развитие и друг за интегрирано териториално развитие на регионите. Предвиден е и приоритет за техническа помощ, за да се улесни прилагането на новия териториален подход.

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6194, Факс: +359(2) 986 25 33

Приоритетна ос 1: Интегрирано градско развитие с 10 подприоритети: инфраструктурни мерки за насърчаване на икономическата активност; енергийна ефективност и обновяване на жилищни и обществени сгради; устойчива градска мобилност; пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност; зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства; образователна инфраструктура; общинско жилищно настаняване; здравна и социална инфраструктура; култура и спорт; туризъм.

Приоритетна ос 2: Интегрирано териториално развитие на регионите с 13 подприоритети: здравна и социална инфраструктура, включително детски ясли; образователна инфраструктура за предучилищно, училищно и висше образование, включително детски градини и професионално обучение; културна инфраструктура; спортна инфраструктура; жилищно настаняване, включително обновяване на квартали/специфични територии от градовете с неблагоприятни социално-икономически характеристики; енергийна ефективност и кръгова икономика; инвестиции за устойчива градска мобилност; пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност; качествена и безопасна среда, включително зелена инфраструктура; мерки за насърчаване на икономическата активност (включително инвестиции в индустриални зони или друга инфраструктура за развитие на икономически дейности и подкрепа за иновации и развитие на малки и средни предприятия); туризъм; културно-историческо наследство; други действия, допустими по Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР) и идентифицирани въз основа на подхода „отдолу-нагоре“, при спазване на ясна процедура за демаркация с други програми.

Приоритетна ос 3: Техническа помощ:

Предвижда се следния индикативен списък от дейности за подкрепа: информация и комуникация; подготовка, изпълнение, мониторинг и контрол; оценка и проучвания, събиране на данни; укрепване на капацитета на органите на държавите членки, бенефициентите и съответните партньори.

поради следните **мотиви**:

1. Програмата е съобразена с наличните съотносими стратегически документи на национално и европейско ниво, имащи отношение към него, включително и с такива, поставящи цели по опазване на околната среда.

2. Съгласно извършените в доклада за екологична оценка анализи и изводи за очакваните въздействия върху околната среда:

а. На ниво приоритетни оси, специфични цели (СЦ), въздействието на ПРР за програмния период 2021-2027 г. върху околната среда и човешкото здраве като цяло е с комплексен положителен характер, тъй като реализирането на приоритетните оси, СЦ ще доведат до намаляване на емисиите на парникови газове, подобряване качеството на атмосферния въздух в населените места на градските общини, ограничаване на шума от обществения градски транспорт в населените места, подобряване състоянието на зелените градски пространства, повишаване стандарта и качеството на живот на населението като цяло;

б. На ниво конкретни допустими дейности, въздействието също е положително, равнозначно на въздействието на ниво приоритетни оси, СЦ. Като незначителни отрицателни въздействия се очакват единствено за периода на строителство по съответните дейности, като те са свързани с повишаване на замърсяването на въздуха с прах, повишаване на шума, генериране на строителни отпадъци – това въздействие е временно с локален характер и обратимо.

3. Съгласно направеното заключение в доклада за екологична оценка, от направения анализ на вероятните въздействия върху околната среда става ясно, че проекта

на ПРР 2021-2027 г. следва да окаже положително комплексно въздействие по отношение на околната среда и човешкото здраве на национално ниво. Очакваните въздействия при прилагане на ПРР 2021-2027 г. са предимно положителни, с оглед на дейностите за опазване на природните екосистеми и устойчивото градско развитие, както следва:

3.1. „*климат и атмосферен въздух*“ – с прилагането на ПРР за програмния период 2021-2027 г. са предвидени редица мерки, насочени към ограничаване замърсяването на въздуха. Изпълнението на дейностите в обхвата на ПРР за програмния период 2021-2027 г. ще доведат до подобряване на енергийните спестявания в сградите и подобряване на микроклимата в градовете като цяло. Очаква се в следващите няколко години да се постигне значително намаление в нивата на NOx, в следствие подновяването на автомобилния парк и насърчаване електромобилността в 50те общини бенефициенти по програмата.

3.2. „*повърхностни и подземни води*“ – очаква се изпълнението на заложените мерки и дейности в обхвата на ПРР за програмния период 2021-2027 г. да окажат положително въздействие върху състоянието и опазването на водите, предназначени за питейно-битови цели (в следствие на реабилитираните водопроводни сградни отклонения, както и предотвратяване на загубите на вода.);

3.3. „*ландшафт*“ – чрез изпълнение на допустимите мерки по идентифицираните подприоритети се очаква подобряване на градската среда, респективно - подобряване привлекателността на градския ландшафт. Изпълнение на дейностите по подприоритетите в обхвата на ПРР 2021-2027 г. ще подобрят естетическите качества на градския ландшафт, както визуално, така и обемно-пространствено.

3.4. „*материални активи*“ – проекта на ПРР за програмния период 2021-2027 г., предвижда мерки за подобряване/обновяване/изграждане на материални активи, свързани с градската среда. Въздействието върху материалните активи с реализиране на ПРР се оценява като положително и дългосрочно. С неприлагането на ПРР се очаква тенденциите по отношение на материалните активи (жилищни и обществени сгради, здравни и социални заведения) да се влошат.

3.5. „*население и човешко здраве*“ - с реализиране на мерките в обхвата на ПРР се очаква подобряване качеството на атмосферния въздух, намаляване на нивата на шума в градската среда, подобряване на градския микроклимат, създаване на нови работни места в благоустроена среда. Очаква се изразено положително въздействие върху здравето и живота на населението чрез увеличаване на възможностите за ранна диагностика на заболявания, достъп на повече хора до първична, специализирана и спешна медицинска помощ, намаляване смъртността на населението. Положително ще е въздействието и по отношение на социално слабите групи от населението – ще се постигне тяхното социално приобщаване, борба с бедността, осигуряване на съвременни социални жилища за хората в неравностойно положение, подобряване на социалния и здравен статус на тези лица.

4. В доклада за екологична оценка са препоръчани адекватни мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от реализирането на ПРР за програмния период 2021-2027 г., чрез които очакваните отрицателни въздействия върху околната среда и човешкото здраве при изпълнение на дейностите по ПРР да бъдат сведени до минимум.

5. На база на информацията в проекта на ПРР 2021-2027 г. са разгледани следните алтернативи:

5.1. „Нулева алтернатива“ - при която текущото състояние на околната среда се запазва.

5.2. Алтернатива 1 – вариант на ПРР за програмния период 2021-2027 г. от април 2020 г., включва 3 приоритетни оси:

Приоритетна ос 1: „Интегрирано градско развитие“ с 9 подприоритета: инфраструктурни мерки за насърчаване на икономическата активност; енергийна

ефективност и обновяване на жилищни и обществени сгради; устойчива градска мобилност; зелена градска инфраструктура; образователна инфраструктура; общинско жилищно настаняване; здравна и социална инфраструктура; култура и спорт; туризъм.

Приоритетна ос 2: „Интегрирано териториално развитие на регионите“ с 13 подприоритета: здравна и социална инфраструктура; образователна инфраструктура; културна инфраструктура; спортна инфраструктура; жилищно настаняване; енергийна ефективност; инвестиции за устойчива мобилност и функционални зони и всички видове мерки за пътна безопасност, включително превенция и повишаване на осведомеността; цифрова и безопасна транспортна свързаност; качествена и безопасна среда, включително зелена инфраструктура; мерки за насърчаване на икономическата активност; туризъм; културно-историческо наследство; други действия, допустими по ЕФРР и идентифицирани въз основа на подхода „отдолу-нагоре“.

Към предвидените дейности по приоритетна ос 1 и 2 в Алтернатива 1, липсват дейности към интегриран подприоритет „Енергийна ефективност и обновяване на жилищни и обществени сгради“ в т.ч. не са описани дейности за: модернизация или подмяна на локални източници на топлина/котелни стопанства или прилежащите им съоръжения; изграждане на системи за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници за енергийните потребности на сградата. Към подприоритет „Устойчива градска мобилност“ също липсва информация за дейностите, които ще бъдат подкрепени в рамките на приоритетните оси и конкретни интегрирани подприоритети към тях.

Приоритетна ос 3: „Техническа помощ“ - в рамката на приоритетната ос 3 се предвижда изпълнението на следния индикативен списък от дейности за подкрепа: информация и комуникация; подготовка, изпълнение, мониторинг и контрол; оценка и проучвания, събиране на данни; укрепване на капацитета на органите на държавите членки, бенефициентите и съответните партньори.

5.3. **Алтернатива 2** - вариант на ПРР за програмния период 2021 – 2027 г. от септември 2020 г., включва 3 приоритетни оси:

Приоритетна ос 1: „Интегрирано градско развитие“ с 10 подприоритета: инфраструктурни мерки за насърчаване на икономическата активност; енергийна ефективност и обновяване на жилищни и обществени сгради; устойчива градска мобилност; пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност; зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства; образователна инфраструктура; общинско жилищно настаняване; Здравна и социална инфраструктура; култура и спорт; туризъм.

Приоритетна ос 2: „Интегрирано териториално развитие на регионите“ с 13 подприоритета: здравна и социална инфраструктура; образователна инфраструктура; културна инфраструктура; спортна инфраструктура; жилищно настаняване; енергийна ефективност и кръгова икономика; инвестиции за устойчива градска мобилност; пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност; качествена и безопасна среда; мерки за насърчаване на икономическата активност; туризъм; културно-историческо наследство; други действия, допустими по ЕФРР и идентифицирани въз основа на подхода „отдолу-нагоре“.

В рамките на Алтернатива 2 и приоритетна ос 1 и 2 са разписани конкретни дейности в обхвата на интегрирани подприоритети „Енергийна ефективност и обновяване на жилищни и обществени сгради“ и „Енергийна ефективност и кръгова икономика“ в т.ч. модернизация или подмяна на локални източници на топлина/котелни стопанства или прилежащите им съоръжения; изграждане на системи за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници за енергийните потребности на сградата. Добавен е нов подприоритет към приоритетна ос 1 - „Пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност“. Към подприоритет „Устойчива градска мобилност“ и „Инвестиции за устойчива градска мобилност“ към приоритетна ос 1 и 2

на ПРР са добавени конкретни дейности, някои от които касаят: обновяване на транспортната инфраструктура, включително инфраструктура за алтернативни горива за нуждите на обществения градски транспорт; осигуряване на системи за защита от шума, закупуване на нов, екологосъобразен подвижен състав за нуждите на градския транспорт, който отговаря на европейската нормативна уредба за вредни емисии от двигателите и използване на възобновяеми/алтернативни енергийни източници в градския транспорт и др.

Приоритетна ос 3: „Техническа помощ“ - в рамката на приоритетната ос 3 „Техническа помощ“, Управляващия орган на ОПРР, предвижда изпълнението на следния индикативен списък от дейности за подкрепа: информация и комуникация; подготовка, изпълнение, мониторинг и контрол; оценка и проучвания, събиране на данни; укрепване на капацитета на органите на държавите членки, бенефициентите и съответните партньори.

Съгласно направените изводи в доклада за екологична оценка *нулевата алтернатива* е неприемлива на първо място от икономическа гледна точка, тъй като ПРР е изискуем програмен документ за Република България, съгласно ангажиментите ни произтичащи като държава-членка на Европейския съюз (ЕС). Алтернативата е нежелателна и от гледна точка на опазване на околната среда и човешкото здраве, тъй като от направените анализи и оценки в доклада за екологична оценка се вижда, че екологичната насоченост на проекта на ПРР, ще допринесе за постигане на устойчиво развитие и подобряване на компонентите на околната среда чрез прилагане на предвидените за финансиране дейности по съответните приоритетни оси.

От направените прогнози на въздействията на **Алтернатива 1**, както и от сравнението на предполагаемите въздействия върху околната среда и човешкото здраве в резултат приемането на **Алтернатива 2**, е направен изводът, че **Алтернатива 2** е най-благоприятната по отношение на околната среда и човешкото здраве, тъй като тя ще има много по-комплексен положителен ефект (в т.ч. положителен кумулативен ефект) по отношение на околната среда и човешкото здраве и по-голяма устойчивост на инвестициите.

Алтернатива 2 се осигурява най-пълно съобразяване и изпълнение на екологичните цели на НПР на Република България до 2030 г.

6. ПРР за програмния период 2021-2027 г. е **допустима** при съобразяване на произтичащите от нея планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с:

- режимите на защитените територии, определени със *Закона за защитените територии*, заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управление;
- режимите на защитените зони, определени със заповедите по чл. 12 от ЗБР и плановете за управлението им.

7. На основание чл. 36, ал. 3 от *Наредба за ОС*, въз основа на критериите по чл. 16 от същата е направена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, според която ПРР за програмния период 2021-2027 г. **няма вероятност** да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони от мрежата „Натура 2000“, поради следните **мотиви**:

- ПРР за програмния период 2021-2027 г. се изготвя на национално ниво, като степента на предвижданията ѝ е ограничена до определяне на приоритети, чрез които да се изпълнят основните специфични цели: справяне с негативните демографски тенденции и намаляване на регионалните различия по отношение на населението; увеличаване на икономическия растеж на българските региони; насърчаване на балансирано териториално развитие чрез полицентрична мрежа от градове, подкрепена от интегрирани инвестиции,

поради което няма вероятност от пряко или косвено отрицателно въздействие върху ключовите елементи на защитените зони, включително върху структурата, числеността и плътността на популациите на опазваните в защитените зони видове, включително птици.

- Предвидените дейности в обхвата на новия програмен период на ПРР обхващат само градските ареали и по-конкретно 40 градски общини на територията на Република България, поради което няма вероятност от фрагментация или пряко увреждане/унищожаване на природни местообитания и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони от мрежата Натура 2000.

8. Не се очаква трансгранично въздействие върху околната среда и човешкото здраве при реализиране на програмата.

9. В хода на процедурата по екологична оценка са проведени консултации, резултатите от които са съобразени мотивирано и по подходящ начин. Не са получени мотивирани възражения по законосъобразност по време на консултациите.

10. В хода на процедурата по екологична оценка са изискани и съответно предоставени становища по смисъла на чл. 155, ал. 1, т. 23 от *Закона за водите* (ЗВ), както следва:

10.1. С писмо, с вх. № ЕО-28/14.10.2020 г. на МОСВ, Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“ (БД ЗБР) счита, че реализирането на мерките от ПРР за програмния период 2021-2027 г. не следва да окаже негативно влияние по отношение на компонент „води“, при условие, че:

10.1.1. се спазват разписаните мерки в Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) на ЗБР (2016-2021 г.), описани в т. 5 и мерките, разписани в Плана за управление на риска от наводнения (ПУРН) на ЗБР (2016-2021 г.), разгледани в т. 6 от становището на БД ЗБР;

10.1.2. се спазват законовите изисквания описани в т. 7 от становището на БД ЗБР;

10.1.3. не се нарушават поставените цели за повърхностните и подземните водни тела и зоните за защита на водите в териториалния обхват на БД ЗБР.

10.2. С писмо, с вх. № ЕО-28/14.10.2020 г. на МОСВ, Басейнова дирекция „Дунавски район“ (БД ДР) е направено заключение, че:

10.2.1. проекта на ПРР за програмния период 2021-2027 г. е допустим спрямо мерките за постигане на добро състояние на водите, определени в ПУРБ в Дунавски район 2016-2027 г.;

10.2.2. проекта на ПРР за програмния период 2021-2027 г. е допустим спрямо мерките за намаляване на риска от наводнения, определени в ПУРН в Дунавски район 2016-2021 г.;

10.2.3. мотивираната оценка за значителното въздействие върху водите и водните екосистеми е, че ПРР за програмния период 2021-2027 г. не се очаква да окаже значително отрицателно въздействие върху водите и водните екосистеми, при условие, че се спазват мерките, посочени в т. 1 и законовите изисквания, посочени в т. 2 от становището на БД ДР..

10.3. С писмо, с вх. № ЕО-28/16.10.2020 г. на МОСВ, Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ (ИБР), е направено заключение, че представеният проект на ПРР за периода 2021-2027 г. е допустим от гледна точка на ПУРБ на ИБР, ПУРН на ИБР 2016-2021 и постигане на целите на околната среда;

10.4. Съгласно становище с вх. № ЕО-28/12.10.2020 г. на МОСВ на Басейнова дирекция „Черноморски район“ (БД ЧР), проекта на ПРР за програмния период 2021-2027 г. е допустим спрямо ПУРБ 2016-2021 г. и ПУРН 2016-2021 г. за Черноморски район. Също така е посочено, че реализирането му няма да окаже значително въздействие върху водите и водните екосистеми при условие, че:

10.4.1. бъдат спазени нормативните изисквания, посочени в т. III от писмо на БД ЧР с вх. № ЕО-28/12.10.2020 г. на МОСВ;

10.4.2. не се допуска замърсяване на водите и влошаване на състоянието на водните тела.

11. Съгласно становище на Министерство на здравеопазването с изх. № 04-09-1/15.01.2021 г., получено в резултат на проведените консултации по доклада за екологична оценка и проекта на програмата, се посочва, както следва:

В доклада за екологична оценка е направен анализ и оценка на взаимовръзките и ползите от изпълнението на програмата по отношение прилагането на други съотносими планове и програми.

Подробно е представено съществуващото състояние на околната среда по фактори и компоненти и на здравно-демографското състояние на населението. Обърнато е внимание и на важното значение на правилното структуриране на урбанизираната градска среда и значението ѝ за осигуряване на добри условия за живот и недопускане риск за здравето на хората.

В доклада е направен конкретен анализ и оценка на възможните въздействия върху околната среда и човешкото здраве за всички дейности допустими по всеки от предвидените в програмата приоритети и подприоритети.

Посочено е, че се очаква като цяло изпълнението на програмата да има комплексен положителен характер, тъй като реализирането на приоритетните оси и специфични цели ще доведат до намаляване на емисиите на парникови газове, подобряване качеството на атмосферния въздух в населените места на градските общини, ограничаване на шума от обществения градски транспорт в населените места, подобряване състоянието на зелените градски пространства, повишаване стандарта и качеството на живот на населението като цяло.

Незначителни отрицателни въздействия се очакват единствено за периода на строителство по съответните дейности, когато те са свързани с повишаване на замърсяването на въздуха с прах, повишаване на шума, генериране на строителни отпадъци.

В заключение Министерство на здравеопазването изразява положително становище по доклада за екологична оценка на „Програма развитие на регионите за програмния период 2021-2027 г.“

12. Със свое Решение I-2/2021 г. от 19.05.2021 г., Междуведомствена комисия (МК) – специализиран състав на Висшия експертен екологичен съвет предлага на министъра на околната среда и водите да издаде становище за съгласуване на „Програма за развитие на регионите за програмния период 2021-2027 г.“ по алтернатива 2

и при следните мерки и условия:

I. Мерки и условия за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от прилагането на ПРР за програмния период 2021-2027 г.

A. Мерки и условия за отразяване в окончателния вариант на ПРР за програмния период 2021-2027 г.:

1. Планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, предмет на ПРР за програмния период 2021-2027 г., попадащи в обхвата на приложение 1 и приложение 2 към ЗООС или извън тях и попадащи под разпоредбите на чл. 31 от ЗБР, подлежат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на защитените зони и могат да бъдат одобрени само след решение/становище по ОВОС/ЕО/ОС за одобряване/съгласуване, и при съобразяване с препоръките в

извършените оценки, както и с условията, изискванията и мерките, разписани в решението/становището.

2. Да се изиска от бенефициентите, заедно с документите, с които периодично отчитат степента/етапа на изпълнение на дейността, да предоставят в МРРБ и информация за начина и степента на изпълнение на мерките от решенията по ОВОС, становищата по ЕО, решенията по ОС, с които е одобрено/съгласувано осъществяването на съответната дейност.
3. Да се изисква от бенефициентите периодично предоставяне на информация и по мерките и индикаторите по наблюдение и контрол в т. II, т. 2 на настоящото становище по екологична оценка, които са релевантни за съответната дейност.
4. Да се организира от МРРБ събирането на информация за изпълнението на мерките от т. I. *Мерки за предотвратяване намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от прилагането на ПРР за програмния период 2021-2027 г.* и т. II, т. 2. *Мерките за наблюдение и контрол при прилагането на ПРР за програмния период 2021-2027 г. от настоящото становище* от бенефициентите и от съответните компетентни органи, поддържащи информация по съответните индикатори, която да се включва в периодичните доклади по наблюдение и контрол по чл. 30 от *Наредбата за ЕО*.

Б. При прилагането на ПРР за програмния период 2021-2027 г. да се изпълняват следните мерки и условия:

1. Инвестиционни проекти/проектни предложения по ПРР 2021-2027 г., очертаващи рамка за бъдещото развитие на инвестиционни предложения/планове, програми или проекти, за които се изисква ОВОС/ЕО (по реда на ЗООС) и/или процедура по оценка на съвместимостта с предмета и целите на опазване на защитени зони (по реда на ЗБР) да се одобряват от Управляващия орган (УО) на програмата и по реда на съответния специален закон само след произнасяне с акт за съгласуване от компетентните органи по околна среда и при съобразяване с условията и мерките в съответния акт.
2. По време на фазата на строителството при изпълнение на дейностите по Приоритетните оси:
 - 2.1. от страна на бенефициента да се осигури ефективен контрол за прилагането на релевантните за съответната дейност мерки за ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества в атмосферата (оросяване на площадката, товарене, разтоварване и превозване на генерираните строителни отпадъци и строителни материали съобразно приложимите мерки и изисквания по чл. 70 от *Наредба № 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от неподвижни източници на емисии*), съответно да се докладва по какъв начин са изпълнени мерките;
 - 2.2. да се извършва селективно разрушаване, разделно събиране и съхранение на генерираните строителни отпадъци, с цел получаване на висококачествени фракции с висок потенциал за оползотворяване;
 - 2.3. да се осигури защита, чрез прилагане на безопасни строителни практики на защитените видове по ЗБР на ниво екземпляр (например строителните работи да бъдат съобразени с размножителния сезон на прилепите, който е между м. май и м. септември).
3. По отношение на предвидените ВиК сградни инсталации - да се даде приоритет на изграждането на съвременни водопроводни мрежи и канализационни системи, на поддържането им в добро състояние, като не се допускат загуби и течове.
4. При предвиждане на терени за разполагане на нови жилищни райони, обекти с обществено предназначение по смисъла на т. 29в от § 1 от Допълнителните

- разпоредби (ДР) на ЗООС и големи транспортни пътища по смисъла на т. 29е от §1 от ДР на ЗООС, в близост до съществуващи предприятия с нисък или висок рисков потенциал, да се извърши потвърждаване на безопасните разстояния до тези предприятия или да бъдат предприети допълнителни технически мерки за ограничаване на рисковете за човешкото здраве и околната среда.
5. Планирането и изграждането на нови, както и изменения в съществуващи предприятия/съоръжения с нисък или висок рисков потенциал да се извършва след потвърждаване на безопасните разстояния за тези предприятия до жилищни райони, площи с обществено предназначение, зони за отдих, големи транспортни пътища, и когато е целесъобразно до райони с особена природозащитна чувствителност и обекти на културно-историческото наследство в околностите на предприятията, с цел тяхното опазване.
 6. Да се спазват съотносимите за всеки инвестиционен проект мерки:
 - 6.1. включени в Програмите от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда в ПУРБ за 4те Басейнови дирекции – чл. 149, ал. 2 и ал. 3 от ЗВ;
 - 6.2. включени в Програмите от мерки към ПУРН за 4те Басейнови дирекции, както и със забраните, ограниченията и регламентите на чл. 134, 143, 146 от ЗВ.
 - 6.3. от Становища по екологична оценка на ПУРБ за 4те Басейнови дирекции и мерки от Становища по екологична оценка на ПУРН за 4-те Басейнови дирекции.
 7. За всички планирани инвестиционни предложения и проекти да се спазват съответните забрани и ограничения в поясите на СОЗ, съгласно Наредба № 3/16.10.2000 г. за условията и реда за получаване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.
 8. При планиране и изпълнение на проектите, местоположението да се съобрази с конкретната дейност, очакваните емисии на вредности в околната среда и наличието на обекти, подлежащи на здравна защита.
 9. Инвестиционните проекти на всички видове строежи трябва да съдържат анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до местата с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства.
 10. При реализиране на проекти/проектни предложения по ППР 2021-2027 г. да се предвиди и осъществява управление на отпадъците – събиране, временно съхранение, предаване за рециклиране, повторна употреба и оползотворяване, съгласно Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове към него. Задължително преди строителство да се съгласува План за управление на околната среда и План за управление на строителните отпадъци с кмета/кметовете на Общината/Общините, в които попада инвестиционното предложение.
 11. При инвестиционни предложения при които се очакват евентуални неблагоприятни последици върху околната среда и човешкото здраве да се предвидят ефективни мероприятия и да се предприемат своевременни мерки за възможното им отстраняване.
 12. В процедурите по екологичното законодателство по отношение на програми за саниране, трябва да бъде зададено и проучване за наличието на синатропни

защитени видове (прилепи, лястовици, бързолети и др.), съобразяване на сезона на строителни действия съобразно установените видове; по отношение на пътната инфраструктура да се обследват съществуващите алтернативи за преминаване на защитени видове през трасетата. Докладът трябва да установи съществуващите прилепни убежища на тези видове за всяка от разглежданите алтернативи.

13. Дейностите за развитие на туризма по Приоритетна ос 1 и 2 да се допускат при съобразяване на нормите за рекреационно натоварване на територията.
14. За местоположението на всеки нов пътен обект да бъдат предложени и разгледани варианти, съобразени с режимите за ползване на защитени територии, защитени зони, зоните за защита на водите по реда на чл.119а от ЗВ, опазване на културно-историческото наследство, спазване на забраните и ограниченията на санитарно-охранителни зони и обекти, подлежащи на здравна защита.
15. Одобрени инвестиционни проекти на територията на защитени зони, заета площ (дка).
16. Шумозащитните мерки, при необходимост от прилагане на такива, да са обект на допълнителен, отделен проект, който включва акустична, архитектурна и конструктивна част.
17. При планирането и проектирането на устройството на градовете, обхванати от програмата, задължително да се спазва нормативноопределеното зонироване на градската среда. Планирането, проектирането и изграждането на нови жилищни сгради, комплекси и квартали да се извършва след проектиране и изграждане на необходимата техническата инфраструктура (водоснабдяване, осигуряващо вода за питейно-битови цели, електроснабдяване и др.), както и след отреждане на терени, които са предвидени за изграждане на необходимата социална инфраструктура (детски и учебни заведения, лечебни заведения и др.).
18. При проектирането и изграждането на обекти, потенциални източници на вредности в околната и жизнената среда местоположението им да се определя съобразно предвидените за тази дейност зони и територии, съгласно действащите устройствени планове и съобразява с близостта на обекти, подлежащи на здравна защита и зони и територии, в които са разположени такива обекти.

II. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на ПРР за програмния период 2021-2027 г.:

1. На всеки три години от прилагането на програмата възложителят да изготвя доклади по наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда при прилагането на ПРР за програмния период 2021-2027 г., включително на мерките за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от осъществяването на плана. Изготвените доклади да се представят в Министерство на околната среда и водите за одобряване.
2. Наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на ПРР за програмния период 2021-2027 г. да се извършват въз основа на следните мерки и индикатори:

Мерки по наблюдение и контрол	Индикатори	Период/Отговорен орган за изпълнението
Брой многофамилни жилищни сгради/блок секции и административни сгради на	Бр. Сгради	При изпълнение на конкретните дейности/

държавната и общинска администрация с подобрени енергийни характеристики		Бенефициенти, УО на ПРР
Увеличен дял на електротранспорта от обема на градските превози	%	Веднъж за периода/ Бенефициенти, УО на ПРР
Обща дължина на новопостроени, реконструирани и рехабилитирани пътища	Км	Два пъти/ Агенция „Пътна инфраструктура“, Бенефициенти, УО на ПРР
Население, което се очаква да се възползва от подобрените здравни, социални и образователни услуги	Брой и/или % население	Два пъти за периода/ Бенефициенти, УО на ПРР
Изградени обществени зони за отдих и зелени площи, включително физически елементи на градска среда и зелена инфраструктура.	Кв.м.	При изпълнение на конкретни дейности / Бенефициенти, УО на ПРР

3. При констатирани неблагоприятни последствия върху околната среда и/или човешкото здраве да се предложат и предприемат своевременни мерки за възможното им отстраняване.

Настоящото становище не отменя задълженията на възложителя за изпълнение на изискванията на ЗООС и други специални закони и подзаконови нормативни актове и не може да служи като основание за отпадане на отговорността съгласно действащата нормативна уредба.

При промяна на възложителя и/или преди изменение на програмата възложителят, съответно новият възложител трябва да уведоми МОСВ своевременно, съгласно чл. 88, ал. 7 от ЗООС.

Съгласно разпоредбата на чл. 88, ал. 6 от ЗООС, становището губи правно действие, ако в срок 5 години от влизането му в сила не е одобрена програмата.

На основание чл. 88, ал. 3 от ЗООС, заинтересованите лица могат да обжалват становището пред Върховния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс в 14-дневен срок от съобщаването му.

МИНИСТЪР:

Дата: 28.06.2021г.

